

UDK:343.123.4 (497.6)

pregledni članak

30. rujna 2014.

Ivan **ZOVKO**, asistent na Katedri kaznenog prava
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru

KAZNENA DJELA PROPISANA KONVENCIJOM UJEDINJENIH NARODA PROTIV TRANSNACIONALNOG ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA I NJIHOVA IMPLEMENTACIJA U BIH KAZNENOM ZAKONODAVSTVU

Sažetak:

U uvodnom dijelu rada autor iznosi razloge zbog kojih je organizirani kriminalitet jedan od najznačajnijih problema suvremenih država. Ukratko se definiraju pojam i obilježja organiziranog i transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, te se daje opća platforma kaznenog prava kao odgovor na ovu vrstu kriminaliteta. Posebna pozornost posvećuje se pravnom okviru borbe protiv organiziranog kriminaliteta u Bosni i Hercegovini.

Također, autor proučava implementaciju kaznenih djela Palermo konvencije u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, te posebno naglašava Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti, te Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine kao sredstva borbe protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije.

Ključne riječi: Palermo konvencija, transnacionalni organizirani kriminalitet, kazneno zakonodavstvo, zločinačka organizacija, zločinačke aktivnosti.

UVOD

Sigurnost je jedna od najvažnijih i gorućih pitanja današnjeg društva. Ona je jedan od vitalnih interesa, kako za čovjeka kao pojedinca, tako i za cjelokupni društveni sustav. Među društvenim izvorima ugrožavanja sigurnosti značajno mjesto zauzima kriminalitet, a posebice njegov organizirani i transnacionalni oblik, koji prema nekim istraživanjima zauzima centralno mjesto među svim prijetnjama društvu. Stoga je fenomen organiziranog i transnacionalnog kriminaliteta nužno posmatrati iz različitih stajališta, u cilju što uspješnijeg suzbijanja, te kako bi se što bolje shvatio njegov stvarni utjecaj na društvo, a prije svega utjecaj na sigurnost pojedinca, države i međunarodne zajednice. Zadnjih se godina primjećuje znatan porast transnacionalnog kriminaliteta, u čemu je doprinos dao napredak u razvitku tehnologije i komunikacija, kao i rast međunarodnih gospodarskih aktivnosti, razmjene, transporta i turizma. Riječ je dakle o internacionalizaciji suvremenog organiziranog kriminaliteta, koji koristi nova tehnička saznanja i sofisticirane tehnike. Stoga, jedino otkrivanje strukture organiziranih zločinačkih organizacija¹ i njihovim ranjivih točaka, može biti prava strategija borbe protiv ovog fenomena. Kako ističe Singer,² pojava organiziranog kriminaliteta u velikoj je mjeri odraz gospodarskih, političkih i društvenih prilika u određenoj zemlji, ali i društva u cjelini. Karakteristično za organizirani kriminalitet je sposobnost brzog prilagođavanja izmjenjenim socijalnim, gospodarskim i političkim prilikama, pronalazeći područja djelovanja u kojima ostvaruje visoku dobit i dostiže premoć nad institucijama pravnog poretka. Kao i kod legalnih gospodarskih subjekata, osnovni cilj organiziranog kriminaliteta je želja za stjecanjem što veće financijske dobiti. Opasnost koja dolazi od djelovanja organiziranog kriminaliteta je golema. Ona se nadvila nad demokratski i pravni poredak suvremenih država. Opasnost ne proizilazi samo iz zločinačkih aktivnosti i štetne posljedice, već iz upornog nastojanja zločinačkih organizacija da sa ilegalno stečenom financijskom moći utječe na sadržaje odluka koje se donose u gospodarstvu, politici i javnoj upravi, a time i na ukupne društvene procese i tijekove, koji tada sve manje podliježu kontrolnim institucijama demokratskog društva.³

¹ U zvaničnom tekstu Palermo konvencije na Hrvatskom jeziku umjesto izraza "organizirani kriminalitet" stoji "zločinačka organizacija"

² Singer, M., Organizirani kriminal, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Vol. 5., br. 2/98, str. 548.

³ Singer, M., op. cit. str. 549.

1. POJAM I OBILJEŽJA ORGANIZIRANOG I TRANSNACIONALNOG KRIMINALITETA

U literaturi ne postoji suglasnost o tome kako nazvati pojavne oblike organiziranog kriminaliteta koje obilježava tijesna suradnja zločinačkih organizacija iz različitih država. Tako da se često sreću nazivi: „transnacionalni organizirani kriminalitet“, „multinacionalni organizirani kriminalitet“, „prekogranični organizirani kriminalitet“, i „međunarodni organizirani kriminalitet“. Ovaj izraz transnacionalni organizirani kriminalitet najčešće se koristi i za njegovo objašnjenje poslužiti ćemo se izlaganjima u poznatoj knjizi bivšeg Generalnog tajnika INTERPOL-a Andre-a Bossard-a „Transnacionalni zločin i kazneno pravo“ koja je 1990. godine izašla u Chicagu. Kao što i sam naziv djela govori, ona se bavi transnacionalnim zločinom uopće, a ne samo njegovim organiziranim oblicima.⁴

Prema mišljenju navedenog autora, konstitutivni elementi transnacionalnog zločina su:

- a) prelazak državne granice od pojedinaca (kriminalaca ili žrtava), stvari (oružja, novac namijenjen pranju) ili zločinačke namjere;
- b) međunarodno priznanje da se radi o kaznenom djelu. Na nacionalnom planu, određeno antisocijalno ponašanje može imati obilježje kaznenog djela samo ako je kao takvo predviđeno u kaznenom zakonu (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Na međunarodnom planu, potrebno je da se djelo smatra kaznenim u najmanje dvije države. Do tih slučajeva dolazi, ako su obje države prihvatile norme određene međunarodne konvencije⁵, ako je takav slučaj predviđen u ugovoru o ekstradiciji⁶ i ako iz niza drugih razloga postoji suglasnost odredbi nacionalnog zakonodavstva.

U svijetu nema jedinstvene definicije organiziranog kriminaliteta, niti liste kaznenih djela koja pripadaju području organiziranog kriminaliteta. Prisutne su različite definicije organiziranog kriminaliteta, prije svega različita autorska tumačenja organiziranog kriminaliteta, ali i različiti institucionalni pristupi u njegovom shvaćanju.⁷ Kao

⁴ Bossard, A., *Transnational Crime and Criminal Law*, Chicago, 1990.

⁵ Bossard primjerice navodi Ženevsku konvenciju o suzbijanju falsificiranja novca iz 1929. godine, Konvenciju o narkoticima iz 1961. godine. Postoje, također i međunarodne konvencije o pružanju međunarodno pravne pomoći u kojima je predviđeno da nacionalni sudovi saslušaju svjedoke i preduzimaju druge radnje radi olakšavanja prikupljanja dokaza za potrebe organa pravosuđa druge zemlje.

⁶ Bossardova definicija ekstradicije: „pravni postupak“, zasnovan na ugovoru, reciprocitetu, sporazumnim prijateljskim odnosima između država ili nacionalnom zakonodavstvu kod koga jedna država predaje drugoj osobu optuženu za kazneno djelo koje je kažnjivo prema zakonima države molioca ili zbog kršenja normi međunarodnog kaznenog prava. Država molioc ovlaštena je da takvoj osobi sudi i da ga kazni u okvirima postavljenog zakona.

⁷ Detaljnije o tome vidjeti u: Abadinsky, H., *Organized Crime*, Nelson-Hall, Chicago, 1990., Albanese, Y., *The Causes of Organized Crime*, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, No. 4., 2000., Savona, E., *Organized Crime Across the*

dominantna nameću se dva shvaćanja i to shvaćanje Ujedinjenih naroda i Europske unije. Ujedinjeni narodi pokušali su doći do globalno prihvatljivog koncepta organiziranog kriminaliteta u Konvenciji protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta koja je održana u Palermu 2000. godine, dok je Europska unija osim definicije organiziranog kriminaliteta izradila i kriterije, temeljem kojih se određeno kazneno djelo može podvesti pod organizirani kriminalitet.⁸

Organizirani kriminalitet je po pravilu transnacionalan, tj. prenosi se preko granica jedne države. Osnovna njegova komponenta je inozemno obilježje koje se ogleda u negativnom utjecaju u više od jedne države. To suvremenom organiziranom kriminalitetu daje transnacionalni karakter. Riječ je o važnom obilježju koja bitno otežava obvezu otkrivanja i suzbijanja tog vida kriminaliteta i zahtjeva suradnju država. Za zločinačke organizacije Europa je već znatno prije formiranih političkih i gospodarskih integracija postala jedinstveno područje djelovanja.⁹

Očito je da međunarodnom obilježju organiziranog kriminaliteta pogoduju povećana mobilnost stanovništva, brža i jeftinija mogućnost komuniciranja, veći životni standard, brža i veća prohodnost među državnim granicama, trend ka globalizaciji i specijalizaciji i sl.¹⁰ S obzirom na znatnu liberalizaciju protoka ljudi i robe, te sve veću gospodarsku i finansijsku suradnju gospodarskih subjekata sve se rjeđe u nekoj državi može naći zločinačka organizacija neovisna o utjecaju organiziranog kriminaliteta u drugim državama.

Taj međunarodni karakter organiziranog kriminaliteta znatno otežava djelovanje policije i tijela kaznenog progona, što poticajno djeluje na zločinačke organizacije, te smanjuje rizičnost njihovog poslovanja. Pokretljivost i povezanost raznih zločinačkih organizacija i njihova transnacionalna aktivnost, pokazuju da je neophodno uspostaviti učinkovitu suradnju policije i tijela kaznenog progona više država, i u tu svhu smanjiti formalnosti na najnužniju mjeru.¹¹

Borders, HEUNI Papers, No. 6., 1995., Ignjatović, Đ., Organizovani kriminalitet, drugi deo, Policijska akademija, Beograd, 1998., str. 25.

⁸ Europska unija odredila je jedanaest indikatora od kojih šest mora biti prisutno da bi se radilo o organiziranom kriminalitetu, s tim da uvijek mora biti prisutna suradnja između najmanje dvije osobe, mora se raditi o teškim kaznenim djelima, a motiviranost je stjecanje profita ili moći.

⁹ Hackenberger, W., Organisierte Kriminalität - Ein blick in die Welt, Kriminalistik, 4/95, 1995., str. 234. - 239.

¹⁰ Csauka, P., Der Kampf gegen das Wirtschaftsverbrechen und die organisierte Kriminalität aus der Sicht des Europarates, u: Edelbacher: Organisierte Kriminalität in Europa, Wien, 1998.

¹¹ Singer, M., op. cit. str. 561.

2. PRAVNI OKVIR BORBE PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA U BOSNI I HERCEGOVINI

U nacionalnim kaznenopravnim sustavima dolazi do transformacija koji predstavljaju odgovor na naglo širenje organiziranog kriminaliteta. Bez obzira na zakonodavnu dinamiku u Bosni i Hercegovini po pitanju organiziranog kriminaliteta najznačajnija su dva trenutka: definiranje pojma zločinačke organizacije u općem dijelu kaznenog zakona i uvođenje inkriminacije o organiziranom kriminalitetu u posebni dio kaznenog zakona. Tako je Bosna i Hercegovina u izmjenjenom kaznenom zakonodavstvu 2003. godine prihvatila nova rješenja u borbi protiv organiziranog kriminaliteta,¹² ratificirala mnoge međunarodne konvencije, te donijela neke specifične zakone.¹³ Time je, učinjen prvi ozbiljan korak na zakonodavnom planu suzbijanja organiziranog kriminaliteta, jer je kažnjivom zonom obuhvaćen cijeli teritorij Bosne i Hercegovine. Novo Kazeno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine sadrži posebne odredbe koje se tiču organiziranog oblika kriminaliteta. Dakle, u području koncepta borbe protiv organiziranog kriminaliteta Kazneni zakon BiH u općem djelu definira pojam zločinačke organizacije¹⁴, koja je temelj organiziranog kriminaliteta, a zatim definira i sljedeće pojmove: udruženje, više osoba, skupina ljudi, grupa ljudi i organizirana grupa ljudi,¹⁵ dok u posebnom dijelukod pojedinih kaznenih djela posebno inkriminira pojedine oblike djelovanja zločinačke organizacije. Da bi određena država, pa tako i Bosna i Hercegovina, mogla suzbiti organizirani kriminalitet potrebno je ostvarivanje nekoliko uvjeta.

Ti se uvjeti mogu podijeliti u dvije osnovne kategorije, a to su:

a) stvaranje temelja na nacionalnoj razini

b) povezivanje s međunarodnim organizacijama i drugim državama

Na nacionalnoj razini potrebno je odrediti inkriminaciju same zločinačke organizacije, vezujući njihov zakonski opis za bitne elemente organiziranog kriminaliteta, tako da je zapravo ta pojava podloga za određivanje pravnih i drugih elemenata ove zločinačke organizacije; u toj inkriminaciji odrediti širinu kruga osoba koji se kažnjava; i posebnu pažnju posvetiti oduzimanju dobiti od kriminaliteta, kroz fleksibilan način reguliranja, a

¹² Među razlozima za izmjenu kaznenog zakona jest i nastajanje novih oblika kriminaliteta, napose organiziranog. Detaljnije o tome vidjeti u skupina autora: Autorski tim Babić, M., Filipović, Lj., Marković, I., Rajić, Z., Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, Knjiga I. i Knjiga II., Savjet Vijeća Europe i Europska komisija, Sarajevo, 2005.

¹³ Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik BiH, br. 53/09., 2004.

¹⁴ Zločinačka organizacija je grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju počinjenja jednog ili više teških kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

¹⁵ Detaljnije o navednim pojmovima vidjeti u KZ BiH, str. 51. – 52.

uz to predvidjeti posebno visoke novčane sankcije. U posebnom dijelu kaznenog zakona strože je njihovo kažnjavanje ako su kaznena djela počinjena od strane zločinačke organizacije.¹⁶ Na međunarodnoj razini potrebna je intenzivnija suradnja svih državnih tijela, te učvršćivanje postojećih i stvaranje novih oblika suradnje, jer se postojeći pokazuju nedostatnima.¹⁷ Nedvojbeno je da organizirani kriminalitet pokazuje svoje posebnosti, pa se stoga kaznenopravni sustavi danas bave pitanjem, je li takav kriminalitet traži posebne kaznenopravne mjere i uopće preispituje adekvatnost općeg djela kaznenog prava. Postavlja se pitanje, hoće li u borbi protiv organiziranog kriminaliteta kazneno pravo zadržati svoja tradicionalna načela utemeljena na pojmu individualne krivnje, i u kojoj mjeri će prihvatiti nova sredstva kriminalne politike koja će možda promijeniti temeljne postavke o krivnji i kažnjivosti.¹⁸ Radi aktivne implemetacije međunarodnih standarda Ustav Bosne i Hercegovine propisuje da međunarodni ugovori koje je sklopila Bosna i Hercegovina, a koji su potvrđeni u skladu sa ustavom, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Bosne i Hercegovine, a po pravnoj snazi su iznad zakona. Time se određuje mogućnost izravne primjene međunarodnih ugovora koji čine dio unutarnjeg prava. Posebna pozornost u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine posvećena je implementaciji standarda Palermo konvencije i konvencija koje se odnose na borbu protiv korupcije, jer je suzbijanje korupcije zasigurno jedna od bitnijih preventivnih mjera za suzbijanje organiziranog kriminaliteta. U 2002. godini je od strane Parlamenta Bosne i Hercegovine, donesena odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Palermo).¹⁹

Korupcija je veoma djelotvorno sredstvo utjecaja organiziranog kriminaliteta na odluke koje donose predstavnici politike, upravnih vlasti i gospodarskih subjekata. Korumpirajući nositelje značajnih gospodarskih, upravnih i političkih odluka, zločinačke organizacije šire svoj utjecaj, slabe povjerenje stanovništva u legalne strukture vlasti i potkopavaju moral i demokratski poredak društva.²⁰ Međutim, moglo bi se reći da su posljednjih godina stvorene solidne pretpostavke za efikasniju borbu protiv korupcije i organiziranog kriminaliteta kroz uspostavljanje konzistentnog zakonskog i institucionalnog okvira. Međutim glavni izazovi i dalje ostaju slabi mehanizmi

¹⁶ Bačić, F., Neki kaznenopravni aspekti problematike organiziranog kriminaliteta, 1999., str. 40.

¹⁷ Gluščić, S., Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta - Međunarodna kaznenopravna pomoć i suradnja, Zagreb, 1998., str. 903. - 906.

¹⁸ Krapac, D., Pogled na neke važnije odredbe novog Hrvatskog Kaznenog zakonodavstva o organiziranom kriminalitetu i pitanja njihove praktične primjene, HLJKPP, Vol. 5., br.2., 1998. str. 511. Također, i Kurtović, A., Organizirani kriminalitet - Kaznenopravna pitanja odgovornosti (krivnje) i sankcija, HLJKPP, Vol. 5., br.2., 1998., str. 725.

¹⁹ Odluka o davanju suglasnosti za ratifikaciju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Službeni glasnik BiH, br. 01/2002.

²⁰ Burghard, W., Organisierte Kriminalität, u: Kriminalistik, 1990. str. 530.

implementacije, asimetričnost i neusklađenost zakona za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminaliteta na različitim razinama vlasti, te neodgovarajući institucionalni kapaciteti i podređenost institucija neformalnim centrima moći.

3. IMPLEMENTACIJA KAZNENIH DJELA PALERMO KONVENCIJE U BIH KAZNENOM ZAKONODAVSTVU

Kada je riječ o posebnom dijelu kaznenog zakonodavstva, temeljna su pitanja u vezi s organiziranim kriminalitetom obuhvaćaju li opisi postojećih kaznenih djela sve oblike organiziranog kriminaliteta, odgovaraju li sankcije koje su predviđene za njih težini djela, i nije li kazneno pravo inkriminirajući pojedine oblike organiziranog kriminaliteta došlo u sukob s temeljnim načelima kaznenog prava uspostavljenim radi zaštite ljudskih prava jamčenja pravne sigurnosti.²¹ Kaznena djela Palermo konvencije propisana su u Kaznenom zakonu BiH. Tako, u posebnom djelu Kaznenog zakona BiH (Kazneni zakon Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10) u Glavi XIX- Kaznena djela korupcije i kaznena djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, Glavi XX- Kaznena djela protiv pravosuđa, Glavi XXII- Dogovor, pripremanje, udruživanje i organizirani kriminalitet, te u Glavi XVIII- Kaznena djela protiv privrede i jedinstva tržišta te kaznena djela iz oblasti carina nalazimo kaznena djela propisana Palermo konvencijom.

Članak 5. Palermo konvencije (Sudjelovanje u organiziranoj zločinačkoj grupi) u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine

U općem dijelu kaznenog zakona BiH članak 1. stavak 17. zločinačka organizacija je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju počinjenja jednog ili više teških kaznenih djela za koja se po zakonu može izeći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Međutim, u posebnom dijelu ovog zakona u glavi XXII- Dogovor, pripremanje, udruživanje i organizirani kriminalitet imamo posebno kazneno djelo koje se dovodi u vezu s ovom definicijom i člankom 5. Palermo konvencije. Palermo konvencija sadrži obvezu države stranke da inkriminira kazneno djelo „Sudjelovanja u organiziranoj zločinačkoj grupi“ u slučaju njihova namjerna počinjenja.“²² Tako, članak 250. stavak 3. glasi: „tko organizira ili bilo kako rukovodi zločinačkom

²¹ Novoselec, P., Organizirani kriminal- Pitanja kaznenopravnih inkriminacija nedozvoljenih ponašanja, HLJKPP, vol. 5. - Broj 2/1998., str. 763.

²² Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Narodne novine Republike Hrvatske, čl. 5., br. 14/02

organizacijom koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša kazneno djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine kaznit će se kaznenom zatvora od deset godina ili kaznenom dugotrajnog zatvora. "Ovaj zakon odvojeno kažnjava onoga tko učini kazneno djelo kao pripadnik zločinačke organizacije, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana teža kazna (kaznit će se kaznenom zatvora najmanje tri godine) – članak 250. stavak 1. i onoga tko kao pripadnik zločinačkog udruženja počini kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža, ako za pojedino djelo nije propisana teža kazna (kaznit će se kaznom zatvora najmanje 5 godina) - članak 250. stavak. 2. U stavku 4. članka 250. stoji da onaj tko postane pripadnik zločinačke organizacije koja zajedničkim djelovanjem počini ili pokuša kazneno djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje jednu godinu. U članku 250. stavku 5. stoji da pripadnik zločinačke organizacije iz stavka 1. do 4. ovog članka koji otkrije zločinačku organizaciju može se osloboditi od kazne.

Inkriminiranje ovog kaznenog djela značajno je i glede kaznene odgovornosti osoba koje „ostaju u sjeni“. Naime, postavlja se pitanje, kako riješiti pitanje kažnjivosti osoba na vrhu piramide koja izvlači najveću dobit od zločinačkih aktivnosti, a da pri tome nisu fizički i faktički autori kaznenog djela? S druge strane upitan je stupanj kaznene odgovornosti pripadnika organizacije- „front man“, osobe koja je u njezinoj hijerarhiji na najnižim razinama i koja često ne zna za zločinačke posljedice svojih aktivnosti. Zbog toga, upravo problemi kaznene odgovornosti predstavljaju najveći izazov tradicionalnom kaznenom pravu.²³

Opće je prihvaćeno stajalište da su dvije najvažnije sankcije kojima se počiniteljima oduzimaju plodovi njihovih kaznenih djela, konfiskacija i oduzimanje dobiti. Glede tih vrsta sankcija postoje različiti pravni sustavi. Konfiskacija je svugdje prihvaćena kao dopunska sankcija oduzimanja predmeta koji su nastali počinjenjem kaznenog djela ili su upotrebljeni za njegovo počinjenje. S druge strane, oduzimanje dobiti ostvarene kaznenim djelom uključuje dobit u bilo kojem obliku, te u nekim državama pokriva i onaj profit koji je ostvaren iz izvorne dobiti.²⁴ Pojam „Konfiskacija“ ne postoji u kaznenom zakonu BiH. Načelo oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom je kratko i jezgrovito, kao najstroža zabrana, izraženo u čl. 110. st.1. KZ BiH (isto propisuju i čl. 114. st.1. KZ FBiH, čl. 94. st. 1. KZ RS i čl. 114. st. 1. KZ BD BiH): „nitko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom“. Ova mjera čvrsto je vezana uz načelo pravednosti, i

²³ Kurtović, A., Organizirani kriminalitet - kaznenopravna pitanja odgovornosti (krivnje) i sankcija, HLJKPP, Zagreb, vol. 5., broj 2/1998., str. 732. – 733.

²⁴ Kurtović, A., op. cit. str. 747.

važan je preventivni karakter ovog instituta kaznenog prava. Ona kao takva ima pravni učinak, jer naglašava da će počinitelj obvezno ostati bez pribavljene imovinske koristi.

Kazneno pravo Bosne i Hercegovine ne propisuje oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom kao kaznenopravnu sankciju, nego kao posebnu mjeru koja je posljedica počinjenja kaznenog djela kojim je pribavljena protupravna imovinska korist. U nekim zemljama sve se više uvode rješenja, prema kojima je za primjenu ove sankcije prema pripadnicima ovih udruženja, nije neophodno utvrditi da su sami odgovorni ili da su počinili kazneno djelo u okviru udruženja, već je dovoljno utvrditi da su pripadnici takvih udruženja i da postoji pretpostavka da je njihova imovina pribavljena preko tih udruženja.²⁵

Članak 6. Palermo konvencije (Pranje dobitaka od zločina) u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine

Sastavni, značajni dio planetarnog, organiziranog kriminaliteta svakako je i pranje novca.²⁶ U članaku 6. Palermo konvencije inkriminirano je kazneno djelo „**Pranje dobitaka od zločina**“, te su propisana četiri oblika ovog kaznenog djela.

Prvi oblik je konverzija ili prijenos imovine, uz znanje da se radi o koristi od kaznenog djela, u svrhu sakrivanja ili prikrivanja nedopuštenog porijekla imovine ili pomaganja bilo kojoj osobi uključenoj u počinjenje utvrđenog kaznenog djela da izbjegne pravne posljedice svog djela. Drugi oblik djela je sakrivanje ili prikrivanje istinske prirode, izvora, mjesta, rasporeda, kretanja vlasništva ili prava koja se odnose na imovinu znajući da ta imovina predstavlja korist od kaznenog djela. Treći oblik ovog kaznenog djela mogao bi se definirati kao stjecanje, posjedovanje ili korištenje imovine, uz saznanje da se u vrijeme primanja radi o koristi od kaznenog djela. Četvrti oblik se definira kao sudjelovanje, udruživanje ili tajno dogovaranje počinjenja, pokušaja počinjenja, te pomaganje, poticanje, olakšavanje i savjetovanje radi počinjenja bilo kojeg od kaznenih djela iz ovog članka.

Prvi propis u Bosni i Hercegovini koji je obrađivao navedenu temu je Zakon o sprječavanju pranja novca u FBiH, koji je usvojen u ožujku 2000. godine. To je zapravo datum kada je Bosna i Hercegovina počela sa aktivnostima na sprječavanju pranja novca, što nije pretjerano kašnjenje u međunarodnim razmjerima, kada imamo u vidu da je Velika Britanija takav Zakon donijela tek 1994. godine. Nakon toga je Republika Srpska u

²⁵ Horović, S., Oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, deveto međunarodno savjetovanje, Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse, Mostar, 2011., str. 29. - 30.

²⁶ Pavlović, Š., Pranje novca: Posebna sastavnica organiziranog kriminaliteta, HLJKPP, Vol. 5. - br. 2/1998., Zagreb, str. 787. - 802.

2001. godini donijela isti Zakon, a u kolovozu 2003. godine usvojen je isti Zakon u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.²⁷ Što se tiče samog kaznenog zakonodavstva Bosne i Hercegovine, RS, FBiH, BD BiH, uvodi se 2003. godine novo kazneno djelo „Pranja novca“. Bitno je napomenuti, da za ovo kazneno djelo može odgovarati kako fizička osoba, tako i pravna osoba, te odgovorna osoba unutar pravne osobe. Za izvršenje ovoga kaznenog djela pravnoj osobi može se izreći novčana kazna, ili kazna prestanka rada pravne osobe. Propisivanje ovog kaznenog djela rezultat je prije svega preuzetih obveza BiH temeljem međunarodnih konvencija, kao i činjenice da su aktivnosti pranja novca kao sastavnog djela organiziranog kriminaliteta našle plodno tlo na području Bosne i Hercegovine, s obzirom na tranzicijski karakter države, posljeratno stanje, liberalizaciju gospodarstva, postupak pretvorbe i privatizacije i sl.

Kazneno zakonodavstvo BiH je u ovom području naglašeno preventivno, jer pored široko postavljene kriminalne zone,²⁸ nastoji obuhvatiti što ranije faze kriminalne aktivnosti.²⁹ U Kaznenom zakonu BiH kazneno djelo „Pranja novca“³⁰ nalazi se u Glavi kaznenih djela protiv privrede i jedinstva tržišta te kaznenih djela iz oblasti carine, premda je pranje dobitaka od zločina prema Konvenciji jedan oblik prikrivanja nezakonitog prihoda, dakle imovinsko kazneno djelo.³¹ Da bi se radilo o ovom kaznenom djelu, potrebno je da su u pitanju novac ili imovina veće vrijednosti, ili da kazneno djelo ugrožava zajedniči gospodarski prostor Bosne i Hercegovine, ili da ima štetne posljedice za djelatnost ili financiranje institucija Bosne i Hercegovine.

Zakon o sprječavanju pranja novca³² u Bosni i Hercegovini koji je stupio na snagu 28.11. 2004. godine, stavio je van snage entitetske zakone i zakon Brčko Distrikta. Razlozi za donošenje novog Zakona o sprječavanju pranja novca prvenstveno su međunarodne obveze koje je potpisala Bosna i Hercegovina. Zakon o sprječavanju pranja novca Bosne i Hercegovine predstavlja uz kaznene zakone, temeljni zakonski oslonac kada je u pitanju sprječavanje i suzbijanje pranja novca. Novim državnim zakonom o sprječavanju pranja novca sama borba protiv ove pojave prebačena je na državnu razinu, gdje je utemeljeno Financijsko- obavještajno odjeljenje (FOO) koje se nalazi u sastavu Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA). Može se reći da je ovaj zakon u suglasnosti s ključnim

²⁷ Milanović, N., Uporedna analiza BH zakonskog okvira sa Konvencijom UN-a protiv korupcije (UNCAC), Transparency International BiH.

²⁸ Kažnjivo je i počinjenje s nehajem glede okolnosti da su novac ili imovinska korist pribavljeni kaznenim djelom počinjenim u sustavu zločinačke organizacije. Rezultat ovog je usvajanja članka 6. Konvencije koja predviđa kažnjavanje i u slučaju kada je počinitelj morao pretpostaviti da je imovina predstavljala nezakonit prihod.

²⁹ Krapac, D., op. cit. str. 520.

³⁰ KZ BiH, čl. 209.

³¹ Krapac, D., op. cit. str. 519.

³² Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini

međunarodnim standardima i principima koji se preporučuju zemljama u procesu tranzicije i harmonizacije propisa sa propisima Europskom unijom.

Zakon sadrži 43 članka i 8 poglavlja (opće odredbe, zadaci i obveze obveznika, zadaci i nadležnosti FOO, obveze ostalih tijela prema odredbama Zakona, zaštita i čuvanje podataka, upute o izvršenju zadataka i uključenju pokazatelja, kaznene odredbe, te prijelazne i završne odredbe).

Definicija pranja novca po ovom zakonu se ne podudara sa kaznenopravnom definicijom pranja novca. Potrebno je prije svega razlučiti o kakvim se definicijama radi. U kaznenom zakonu Bosne i Hercegovine propisuju se radnje i elementi koji čine kazneno djelo pranja novca (radnja izvršenja, namjera, nehaj, kaznenopravna sankcija itd.), dok se u Zakonu o sprječavanju pranja novca nudi generička definicija pranja novca, u smislu deskripcije osnovnih oblika ponašanja, koja konstitutiraju pranje novca kao pojavu: zamjenu ili prijenos imovine, prikrivanje, zataškavanje i stjecanje imovine, posjedovanje ili korištenje nezakonito stečene imovine ili sudjelovanje ili udruživanje radi izvršenja pobrojanih radnji. Ovakvo definiranje pranja novca kao pojave treba uvijek vezati uz kaznenopravno određenje pranja novca kao kaznenog djela. Zakon o sprječavanju pranja novca, tim prije što se radi o *lex specialis* propisu, jednostavno nadopunjuje pravnu kvalifikaciju i doprinosi pravilnijem i cjelovitijem tumačenju i razumijevanju pojave pranja novca u kaznenom zakonodavstvu. Pravilno razumijevanje pojave pranja novca naročito je značajno radi onih koji su zaduženi za sprječavanje, otkrivanje i kazneno gonjenje počinitelja kaznenog djela pranja novca. Kao rezultat svih ovih napora Bosna i Hercegovina je od lipnja 2005. godine postala članica EGMONT grupe. Egmont grupa je nevladina organizacija nacionalnih ureda za sprječavanje pranja novca (eng. Financial intelligence units- FIU), s četrdesetak odgovarajućih tijela i međunarodnih organizacija koje se bave sprječavanjem pranja novca. Ime je dobila prema palači Egmont – Arenberg u Bruxellesu, gdje je 9. lipnja 1995. godine održan prvi sastanak te grupe.

Članak 8. Palermo konvencije(kazneno djelo korupcija) u BiH kaznenom zakonodavstvu

Glava XIX KZ BiH - Kaznena djela korupcije i kaznena djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, sadrže kaznena djela na koja se odnosi članak 8. Palermo konvencije. Propisane inkriminacije su u skladu s Palermo konvencijom, te se može reći da zadovoljavaju međunarodne standarde propisane u prihvaćenim međunarodnim dokumentima kada je u pitanju zakonodavno tretiranje ovog fenomena. Poseban značaj u

borbi protiv korupcije imaju Zakoni o sukobu interesa koji su doneseni na državnom,³³ na entitetskom³⁴ i nivou Brčko distrikta.³⁵

Borba protiv korupcije treba se provoditi na više razina, odnosno, predviđa čitav niz institucija koje se oslanjaju jedna na drugu kako bi pravilno funkcionirale. Ključne institucije za sprječavanje i suzbijanje korupcije trebale bi biti: parlament, izvršna vlast, pravosuđe, vrhovni revizor, obdusmeni, agencija za monitoring, javne službe, mediji, udruženja građana, privatni sektor i međunarodna zajednica.³⁶

Kada je riječ o unutarnjem rasporedu inkriminacija kaznenih djela protiv službene dužnosti kriterij podjele može biti formalni i materijalni. Prema formalnom kriteriju ona se mogu razvrstati na to tko može biti počinitelj, a prema materijalnom s obzirom na uži zaštitini objekt unutar grupnog zaštitnog objekta – službene dužnosti.³⁷

U nastavku izlažem raščlambu korupcijskih kaznenih djela i to: primanje dara i drugih oblika koristi (čl. 217. KZ BiH), davanje dara i drugih oblika koristi (čl. 218. KZ BiH), protuzakonito posredovanje (čl. 219. KZ BiH), i zloupotreba položaja ili ovlaštenja (čl. 220. KZ BiH).

Kazneno djelo „Primanje dara i drugih oblika koristi“

Ovo kazneno djelo predstavlja osnovno i najznačajnije djelo iz kategorije korupcijskih kaznenih djela. Kazneno djelo čini službena ili odgovorna osoba u institucijama BiH, uključujući i strane službene osobe, koje zahtjeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist ili koje primi obećanje poklona ili kakve koristi da u okviru svog ovlaštenja izvrši nešto što se ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši nešto što ne bi moralo izvršiti (st. 1.), ili da izvrši nešto što bi inače moralo izvršiti ili da ne izvrši nešto što i inače ne bi smjelo izvršiti (st. 2.) ili koje nakon vršenja ili nevršenja iz st. 1. i 2., a u vezi sa tim, zahtjeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist.³⁸

³³ Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“ broj 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12

³⁴ Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 34/02, 36/03, odnosno „Službene novine FBiH“ broj 25/02, 44/03

³⁵ Zakon o sukobu interesa, „Službeni glasnik BD BiH“ broj 11/02, 9/03; odnosno Zakon o sukobu interesa u institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik“ BD BiH broj 2/03

³⁶ Detaljnije o strukturi, zadacima i ciljevima nevedenih institucija vidjeti: Studija sistema nacionalnog integriteta, Bosna i Hercegovina; Transparency International 2004.

³⁷ Detaljnije o kriteriju podjele navedenih kaznenih djela vidjeti u: Derenčinović, D., op. cit. str. 243. – 245.

³⁸ KZ BiH čl. 217.

Kazneno djelo „Davanje dara i drugih oblika koristi“

Za razliku od ostalih kaznenih djela iz ove grupe koja mogu počiniti samo službene osobe, ovo kazneno djelo čine osobe koje nemaju svojstvo službene osobe, i kada to čine službene osobe ona to ne čine u vršenju dužnosti. Kod ovog kaznenog djela zakon razlikuje slučajeve kada se daje mito radi vršenja nezakonite službene radnje ili nepreduzimanja dužne radnje, kao i slučajeve kada se daje mito da bi se učinila zakonita radnja ili da se ne bi učinila takva radnja koja se bez toga ne bi smjela učiniti. Zakon posebno predviđa posredovanje pri jednom i drugom vidu podmićivanja službene ili odgovorne osobe u institucijama Bosne i Hercegovine.³⁹

Kazneno djelo „Protuzakonito posredovanje“

Radnja izvršenja kaznenog djela se sastoji u protivzakonitom posredovanju da se izvrši ili ne izvrši neka službena radnja. U zavisnosti od toga, da li se zahtjeva izvršenje zakonite li nezakonite službene radnje odnosno da li se zbog posredovanja prima ili ne nagrada ili neka druga korist, zakon previđa tri oblika ovog kaznenog djela. Radnja počinjenja se sastoji u protuzakonitom posredovanju da se izvrši ili ne izvrši neka službena radnja.⁴⁰

Kazneno djelo „Zloupotreba položaja ili ovlaštenja“

Počinitelj ovog kaznenog djela koristi službu, svoja službena ovlaštenja na nezakonit način i suprotno interesima i ciljevima službe. Kazneno djelo zloupotreba službenog položaja ima karakter općeg kaznenog djela protiv službene dužnosti, s obzirom da većina drugih djela predstavljaju posebne oblike ovog kaznenog djela, pa je ono u odnosu na njih supsidijarnog karaktera. Zloupotreba službenog položaja spada u prava službenička kaznena djela. Kazneno djelo postoji kada službena ili odgovorna osoba iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica svog službenog ovlaštenja ili nevršenjem svoje službene dužnosti pribavi sebi ili drugom kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog. Radnja počinjenja ovog kaznenog djela određena je alternativno i javlja se u tri vida:

- a) kao iskorištavanje službenog položaja ili ovlaštenja,
- b) prekoračenje granica službenog ovlaštenja

³⁹ KZ BiH čl. 218.

⁴⁰ KZ BiH čl. 219.

c) nevršenje službene dužnosti.⁴¹

Palermo konvencija od država potpisnica traži da u skladu sa svojim pravnim sustavom usvoje zakonodavne, upravne i druge učinkovite mjere za promicanje integriteta i sprječavanje, otkrivanje i kažnjavanje korumpiranosti javnih službenika.⁴² Također, Konvencija u članku 9. stavku 2. nalaže državama potpisnicama da tijelima osiguraju odgovarajuću samostalnost u sprječavanju vršenja nepoželjnog utjecaja na njihovo djelovanje.⁴³ Konvencija dakle govori o postojanju i funkcioniranju tijela za borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta uključujući i korupciju. U Kaznenom zakonu BiH ne postoji odgovarajući zakonski okvir kojim bi se osiguravala povjerljivost i zaštita državnih službenika koji prijavljuju korupciju. Međutim, usvajanjem Strategije za borbu protiv korupcije 2009. – 2014. u rujnu 2009. godine, kao i Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u prosincu 2009. godine, Bosna i Hercegovina formalno je ispunila dio obaveza kreiranja politike preuzetih iz potpisanih međunarodnih konvencija, ali i uvijeta koje je pred BiH postavila Europska unija. Opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije je „smanjenje razine korupcije, izrada strateškog okvira i zajedničkih standarda koji će se koristiti u BiH, te jačanje povjerenja u institucije vlasti na svim razinama.“ Obzirom da su kaznena djela korupcije propisana Kaznenim zakonom BiH, sudsku nadležnost ostvaruje Sud Bosne i Hercegovine, odnosno, nadležnost za kazneni progon ostvaruje Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine. Poseban značaj ima Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, koji vrši imenovanja sudaca i tužitelja i koji je nadležan za pitanja disciplinske odgovornosti sudaca i tužitelja, itd. SIPA kao značajan instrument za borbu protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije, uz posebna odjeljenja pri Tužiteljstvu i Sudu BiH jesu prvenstveno represivni mehanizmi koji djeluju kada je koruptivni čin već počinjen. Odlučno procesuiranje slučajeva korupcije je obveza Bosne i Hercegovine predviđena međunarodnim konvencijama koje je sama potpisala. Međutim, politički pritisci, nedovoljni kapaciteti pravosudnih institucija, neodgovarajući sistem financiranja koji ne promovira nezavisnost, i nejasna podjela nadležnosti u pravosudnom sustavu Bosne i Hercegovine rezultiraju potpunim izostankom značajnijih rezultata na procesuiranju korupcije. Posebno je upadljivo, da se procesuiranje slučajeva političke korupcije u potpunosti nalazi van dosega pravosudnih institucija, što samo dodatno potvrđuje da pravosuđe ne uspijeva osigurati nezavisnost od političkih i drugih neformalnih centara moći.

⁴¹ KZ BiH čl. 220.

⁴² Palermo konvencija, čl. 9. st. 1.

⁴³ Ibid. čl. 9.

Kazneno djelo Palermo konvencije „Opstrukcija pravosuđa“ u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine

Kako je predviđeno Palermo konvencijom moglo bi se reći da ovo kazneno djelo ima dva oblika:

- a) prvi oblik postoji ako je ometanje pravde vršeno na takav način da se korištenjem fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanja, ili obećanjem, nuđenje ili davanje protuzakonite koristi radi nagovaranja za lažno svjedočenje ili miješanje u svjedočenje, ili izvođenje dokaza u postupku u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom;
- b) drugi oblik ovog kaznenog djela se tiče korištenja fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanja radi miješanja u izvršenje službene dužnosti pravosudnog ili izvršnog djelatnika u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom.⁴⁴

Kako se može vidjeti osnovna razlika između ova dva oblika kaznenog djela „Opstrukcije pravosuđa“ tiče se prema kome je korištenje fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanja učinjeno, prema svjedoku ili prema sucu i drugim službenim osobama. U kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine ponašanje opisano u čl. 23. Palermo konvencije obuhvaćeno je kaznenim djelima „**Sprječavanje dokazivanja**“ i „**Ometanje rada pravosuđa**“.

Kazneno djelo „**Sprječavanje dokazivanja**“ kako je propisano u Kaznenom zakonu BiH ima dva osnovna oblika:

- a) tko svjedoka ili vještaka, u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku pred institucijama Bosne i Hercegovine, silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obećanja dara ili kakve druge koristi navede na lažni iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- b) tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku pred institucijama Bosne i Hercegovine sakrije, ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.⁴⁵

Kazneno djelo „**Ometanje rada pravosuđa**“ ima također dva osnovna oblika:

- a) tko koristi fizičku silu, prijetnju, zastrašivanje ili obećava, nudi ili daje nedopuštenu korist, kako bi naveo na davanje lažnog iskaza ili spriječio davanje iskaza ili izvođenje dokaza u kaznenom postupku koji se vodi po zakonu Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

⁴⁴ Palermo konvencija, čl. 23.

⁴⁵ KZ BiH, čl. 236.

b) tko koristi fizičku silu, prijetnju ili zastrašivanje kako bi spriječio suca, tužitelja ili drugu službenu osobu organa za provođenje zakona da vrše službenu dužnost u vezi s kaznenim postupkom koji se vodi po zakonu Bosne i Hercegovine kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.⁴⁶

Kaznenim djelima iz ove Glave ometa se rad pravosudnih tijela, pravilno funkcioniranje pravosuđa i neovisnost pravosudnih djelatnika. Budući da Europska komisija u svojim izvješćima naglašavala važnost reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminaliteta u procesu pristupanja Europskoj Uniji, te naglašava važnost bržeg vođenja sudskih postupaka i jačanja neovisnosti pravosuđa, kaznena djela iz ove Glave dobivaju na važnosti.

ZAKLJUČAK

Prikaz kaznenih djela Palermo konvencije i njihova implementacija u kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine upućuje na zaključak da je Bosna i Hercegovina neke standarde i instrumenate Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta već ugradila u svoje zakonodavstvo. Premda je transnacionalni organizirani kriminalitet velika prijetnja i ozbiljan problem u BiH, uloženi su određeni naponi da se reformom kaznenog zakonodavstva, njegova pojava smanji ili nadzire. Kada je riječ o materijalnim standardima borbe protiv ove vrste kriminaliteta u BiH primjerice, medijskom detektizmu, kodeksima ponašanja, nevladinim organizacijama i civilnom društvu u cijelini, tada su ti standardi u samom začetku. Uočavajući veliku opasnost organiziranog kriminaliteta u svijetu, te uključenost Bosne i Hercegovine u međunarodna zbivanja, novo kazneno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine nastoji legislativno osnažiti borbu protiv takvog oblika kriminaliteta. U području sankcija kao najvažnijeg oružja u borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta stanje je ostalo nepromijenjeno, jer kazneni zakon i dalje poznaje oduzimanje predmeta kao sigurnosnu mjeru, te oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom kao posebnu mjeru.

U materijalnom kaznenom pravu trebat će se odrediti prema „proširenom“ principu oduzimanja imovinske koristi koji omogućuje širi zahvat u počiniteljevu imovinu što već propisuju neka strana zakonodavstva i međunarodno pravni dokumenti doneseni u okviru Ujedinjenih naroda, Vijeća Europe, kao i relevantni akti Europske unije. Svoje zakonodavne nedostatke Bosna i Hercegovina umanjila je prihvatanjem mnogih međunarodnih konvencija, unošenjem istih konvencijskih odredbi u pozitivno zakonodavstvo, u ovom slučaju unošenjem kaznenih djela Palermo konvencije u kazneni

⁴⁶ KZ BiH, čl. 241.

zakon, čime se može uočiti prihvaćanje temeljnih svjetskih i europskih standarda u borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Offences Established under the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and Their Incorporation into the Criminal Law of Bosnia and Herzegovina

Summary

In the introductory part of the paper, the author outlines the reasons why organized crime represents one of the most significant challenges faced by modern states. The concept and defining characteristics of organized and transnational organized crime are briefly explained, providing a general framework of criminal law as a response to this form of criminality. Special attention is devoted to the legal framework for combating organized crime in Bosnia and Herzegovina.

Furthermore, the author analyses the implementation of the criminal offences established by the Palermo Convention within the criminal legislation of Bosnia and Herzegovina, with particular emphasis on the *Law on the Prevention of Money Laundering and Financing of Terrorist Activities* and the *Law on Conflict of Interest in the Institutions of Government of Bosnia and Herzegovina*, as key instruments in the fight against organized crime and corruption.

Keywords: Palermo Convention, transnational organized crime, criminal legislation, criminal organization, criminal activities.